

**İŞBİRLİĞİ İLE ÖĞRETİM YÖNTEMİNE DAYALI BEDEN
EĞİTİMİ DERSLERİNİN 9-10 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN
TEMEL MOTOR BECERİLERİNİN GELİŞİMİNE ETKİSİNİN
ARAŞTIRILMASI***

*EXAMINING THE INFLUENCES OF THE PHYSICAL EDUCATION CLASSES
AMONG 9-10 AGED CHILDREN GROUPS BASED ON COLLABORATIVE
TEACHING METHODS OVER THEIR GROSS MOTOR SKILLS*

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ALTINKÖK

Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü

Prof. Dr. Hasan KASAP

Gedik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü

Esra VAZGEÇER

MEB Üsküdar Mehmetçik Ortaokulu Beden Eğitimi Öğretmeni

Yrd. Doç. Dr. Cenk TEMEL

İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği Bölümü

Özet

Bu araştırma, 12 haftalık işbirliği ile öğretim yöntemine dayalı beden eğitimi programının, 9-10 yaş grubu çocukların temel motor becerilerinin gelişimine etkisini incelenmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya, 9-10 yaş grubu 69 öğrenci deney (34 erkek 35 kız) ve 70 öğrenci kontrol (35 kız 35 erkek) grubu, toplam 139 çocuk gönüllü olarak katılmıştır.

Araştırmada uygulanan işbirliği ile öğretim yöntemine dayalı beden eğitimi programının çocukların temel motor becerileri üzerindeki etkisini araştırmak için; el ile top kontrol, ayak ile top kontrol, koşu koordinasyon, statik denge (flamingo), dikey sıçrama, esneklik, durarak uzun atlama, sürat, çeviklik, çabukluk ve tenis topu fırlatma testleri uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde istatistik paket programı kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubu arasındaki farklılığı bulmak için bağımsız t testi, deney ve kontrol grubunun ön-son test arasındaki farklılığı bulmak için ise eşleştirilmiş t testi uygulanmıştır.

İstatistik sonuçlarına göre, deney ve kontrol grubu temel motor beceri ön test değerleri ortalamaları arasında, anlamlı bir farklılık bulunmazken, son test değerleri ortalamaları arasında, deney grubu lehine farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0,001$). Kontrol grubu ön-son test değerleri ortalamaları

* Bu çalışma "55. ICHPER.Sd. Dünya Kongresi"nde poster bildiri olarak sunulmuştur

arasında; el ile top kontrol, dikey sıçrama ve koşu koordinasyon testlerinde ($p<0,001$), durarak uzun atlama, tenis topu fırlatma ve esneklik testlerinde ($p<0,05$) düzeyinde farkın anlamlı olduğu bulunmuş, ayak ile top kontrol, statik denge, 30 m sürat koşusu, çeviklik ve çabukluk testlerinde ise herhangi bir anlamlılık bulunmamıştır. Deney grubunun ön-son test değerleri ortalamaları arasında ise; son testler lehine farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0,001$).

Sonuç olarak, plânlı ve uzun süreli uygulanan işbirliği ile öğretim yöntemine dayalı beden eğitimi programı, çocukların temel motor becerilerini anlamlı düzeyde geliştirebileceği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, İşbirliği İle Öğrenme, Temel Motor Beceriler

Abstract

This research has been done to examine the efficiency of Teaching Method Based on Physical Education with the collaboration of 12 weeks, on 9–10 years old children's developments of basic motor skills and problem solving skills. The research group composed of children ages between 9-10, there were 69 student as experiments (35 female, 34 males) and 70 control students (35 girls 35 boys) participated on a voluntary basis as a group of 139 students in total.

Cooperation with the Faculty of Physical Education program is based on the method applied in the study of children to investigate its effect on the basic motor skills, hand and ball control, foot and ball control, running coordination, static balance (flamingo), vertical jump, flexibility, standing long jump, speed, agility with the tennis ball throwing and agility tests. SPSS statistical software was used to analyze the data. To find the difference between the experimental and control group, independent test, both control and experimental group, to find the difference between pre and post-tests, paired samples t test was used.

According to statistics, between the experimental and control group pre-test values in hand with the ball control, foot and ball control, running coordination, static balance (flamingo), vertical jump, flexibility, standing long jump, 30 meter sprint, agility and quickness with the no significant difference between the mean values of the tennis ball throwing test was found ($p>0.05$). Between the pre-test values, with the top hand control, foot and ball control, running coordination, static balance (flamingo), vertical jump, flexibility, standing long jump, 30 meter sprint, agility and quickness with a tennis ball throwing test significant differences between the mean values of the last tests were in favor of the 0.001 level ($p<0.001$). Between pre-and post-test values of the control group, with the top hand control, vertical jump and running the front-end test values according to the level of coordination motor skills in favor of final tests at the level of 0.001 ($p<0.001$), standing long jump, tennis ball throwing motor skills and flexibility According to the level of pre-test-post-test values are significantly different at the level of 0.05 in favor of the last tests ($p<0.05$). Foot and ball control, static equilibrium, 30 m sprint, agility and quickness by level of motor skills pre-test-post-test values have any significance ($p>0.05$). Between the experimental and the control group's post-

test values, with the top hand control, foot and ball control, running coordination, static balance (flamingo), vertical jump, flexibility, standing long jump, 30 meter sprint, agility and quickness with a tennis ball throwing test values there were significant differences between the mean level of 0.001 in favor of the experimental group ($p<0.001$).

As a result, planned and implemented in collaboration with long-term Method Based on Teaching Physical Education program, children develop basic motor skills and problem-solving skill is understood that significant.

Key Words: Physical Education, Cooperative Learning, Basic Motor Skills

GİRİŞ

Bilim, sanat ve gerçek sporculuk gibi, her insanın olumlu hareketinin bir felsefeye dayandığının, çağımız gerçeklerinden olduğu bildirilmektedir. İnsan, yaşamını daha sağlıklı ve nitelikli şekilde sürdürebilmek için harekete gereksinim duyar. Okul çağındaki çocuklar ise, yaş gruplarına göre farklı hedeflere ulaşmak için hareket etmeye başlar. Bunlar; sağlık, dinçlik, eğlence, etkileme ve etkilenme, estetik, biçimlenme, performans, kendine güven, macera, toplumsallık, rekreasyon, vb. olduğu bildirilmektedir. Çağımızın eğitim yaklaşımlarındaki değişim, spor eğitimi gibi insanın yaşam tarzını, kültürünü, bakış açısını ve ahlakını değiştiren; daha kaliteli, daha insan merkezli ve daha sosyal eğilimlerin çağdaş eğitim modellerini oluşturduğu belirtilmektedir (Erdemli 1990, Pangrazi 2001, Gallahue ve Donnelly 2003, Kasap 2010).

Çocuk kendisini ve çevresini tanımaya her şeyden önce hareketle başlar. Bu nedenle, beden eğitimine çocuğun hareket ve oyuna en çok ihtiyaç duyduğu okul öncesi ve ilkökul çağlarında başlanmalıdır. Belli bir yaştan önce kazanılmayan hareket, beceri ve spor yapma alışkanlıklarının sonradan edinilmesi oldukça güç, hatta olanaksız olduğu belirtilmektedir (Tamer 1995).

Beden eğitimi programının çocuğa kazandırdıkları şu şekilde sıralanabilir (Ertat 1985, Çolakoğlu 1986, Gallahue 1982, Gallahue 1989, Cratty 1973, Ulrich 1985).

- Düzgün duruş alışkanlıkları,
- Yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlığı,
- Temel motor hareket gelişimi,
- Büyük ve küçük kasların motor gelişimi,
- Dayanıklılık, kas kuvveti, koordinasyon, esneklik ve çeviklik becerilerinin gelişimi,
- Oyun kurallarına ve arkadaşlarına saygı göstermeyi,
- Hoşgörü ve işbirliği ile birlikte, başarıyı ve yenilgiyi kabullenmeyi,
- Problem çözme, yaratıcılık, dikkat etme, düşünceyi bir noktada toplama ve hayal gücünü kullanma yeteneğini,
- Motor işlemleri başarıya yeteneği hakkında bilgi sahibi olma ve yeteneklerini hissetmeyi,
- Bedenini tanımmasını ve daha etkin kullanmasını,

- Bedenini ve gücünü algılama ile birlikte benlik algısını ve olumlu benlik gelişimini,
- Vücut parçalarını hareket ettirebilmeyi ve vücut parçalarının farkında olmayı,
- Kavram ve yön duyarlılığı gelişimini,
- Saldırganlığın olumlu yöne kanalize edilmesini,
- Bir gruba dâhil olmayı (bir grubun üyesi olmayı) ve kabullenilmeyi,
- Sosyalleşme, özdenetim ve özgüven becerileridir.

Hareket ve beden eğitimi etkinlikleri, çocuğa beceri kazandırmanın yanı sıra psikolojik ve duygusal yönden destekleyerek sosyal alanda gelişmesinde önemli ölçüde etkili olduğu anlaşılmaktadır. İşbirliği ile öğretim yaklaşımına dayandırılarak yapılan fiziksel aktivitelere katılan çocuk hareket ederken öğrenmekte, öğrenirken de problem çözme becerisini, kendini gerçekleştirme yetisini, girişimciliğini, katılmanlığını ve grubunun başarısı için grupla hareket etme becerisinin gelişebileceği düşünülebilir. Gallahue (1989), çocuğun motor yeteneklerinin geliştirilmesinde düzenli sistemli nitelikli öğretme-öğrenme ortamlarına ihtiyaç duyulduğunu ve çocuğun egzersizlerine rehberlik edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Orlick (2006), daha geniş bir perspektiften, işbirliği ile öğrenmenin çocuğun duyuşsal, bilişsel ve psiko-motor becerileri geliştirmesinde en önemli araçlardan biri olduğuna işaret etmektedir.

İşbirliği ile öğrenme, küçük ve farklı yetenek düzeylerine sahip öğrencilerin oluşturduğu gruplara, birçok öğrenme etkinlikleri uygulayarak, bir konuyu anlayabilmelerinde başarıyla kullanılan bir öğretim stratejisidir. İşbirliği ile öğrenme yaklaşımı, pozitif dayanışma, bireysel sorumluluk, yüz yüze etkileşim, sosyal becerilerin kullanılması ve grubun kendi kendisini değerlendirerek geliştirmesi gibi özellikler yönü ile çalışma grupları, proje grupları, laboratuvar grupları ve okuma grupları gibi diğer grup tekniklerinden farklıdır. Takımın her bir bireyinin sorumluluğu, sadece öğretileni öğrenmek değil, takım arkadaşlarının öğrenmesine yardım etmek ve böylece bir başarı (birlikte kazanma) atmosferi oluşturmaktır. Öğrencilerin kendilerini, tüm grubun öğrenmesi tamamlanuncaya kadar sorumlu hissettikleri bildirilmektedir (Grineski 1996, Johnson, Johnson & Smith 1999, Dyson 2001, Kasap 2010).

Bu çalışmada, işbirliği ile öğretim yöntemine dayalı beden eğitimi programını on iki hafta, haftada bir gün ve iki ders saati olarak uygulayarak, 9-10 yaş grubu çocukların motor becerilerinin gelişimine etkisini ortaya koyması amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma, deneysel çalışma türlerinden ön test – son test kontrol gruplu modele uygun olarak düzenlenmiştir. Çalışma grubunu, 2011-2012 güz eğitim öğretim yılında İstanbul'un Ataşehir ilçesindeki Yeni Çamlıca Leman Ana İlköğretim Okulunun 4. sınıfta okula kayıtlı ve beden eğitimi dersine katılmasında engeli bulunmayan ve okula düzenli devam eden 9-10 yaş grubu öğrencilerinden oluşmuştur.

Verilerin Toplanması

İşbirliği ile öğretim yöntemine dayalı beden eğitimi etkinlikleri araştırmacılar tarafından, serbest etkinlik salonu, kapalı spor salonu ve okul bahçesinde etkinliklerin özelliklerine uygun olarak, gerekli güvenlik tedbirlerinin de alınması ile öğrencilerin aktif katılımı sağlanarak yapılmıştır.

Bu araştırmada testler uygulanırken deneklere ait test bilgilerinin kaydedilmesi için **test sonuçları kayıt formu** geliştirilmiş ve her denek için ayrı bir form kullanılmıştır. Motor beceri testlerinin ölçümleri araştırmacılar ve bir ölçüm yardımcısı tarafından yapılırken, bir diğer yardımcı da testlerden alınan puanları, test sonuçları kayıt forma işlemiştir. Verilerin toplanması dört aşamada gerçekleştirilmiştir.

1. Ön Çalışma

Motor beceri testlerinin uygulanabilirliğini görmek için ön çalışma yapılmıştır. Ön çalışmada uygulanacak olan test yönergelerine göre hareket edilmiş, testler için uygun parkurlar hazırlanarak ön çalışma gerçekleştirilmiştir.

2. Ön Testin Uygulanması

Ön çalışma sonuçlarına göre, deney ve kontrol gruplarının motor beceri testleri ölçüm araçlarının özelliklerine göre birbirini izleyecek şekilde düzenlenerek. Beş iş gününe dağıtılarak çocuklara uygulanmıştır.

1. **gün;** çeviklik ve flamingo (statik) denge testi,

2. **gün;** el ile top kontrol, esneklik ve tenis topu fırlatma testleri,

3. **gün;** ayak ile top kontrol ve çabukluk testleri,

4. **gün;** koşu koordinasyon, dikey sıçrama testleri,

5. **gün;** 30 metre sürat koşusu ve durarak uzun atlama testleri bu sıra ile uygulanmıştır.

3. İşbirliği ile Öğrenme Yöntemine Dayalı Beden Eğitimi Programının Uygulanması

Kontrol grubuna araştırmacı kontrolünde sınıf öğretmenince beden eğitimi programına uygun olarak beden eğitimi dersi uygulanırken, deney grubuna ise; beden eğitimi programına uygun olarak işbirliği ile öğrenme yöntemine dayalı beden eğitimi dersi araştırmacı tarafından uygulanmış, konular 40'+40' beden eğitimi dersi uygulama süresine göre dağıtılmıştır.

Deney grubundaki öğrenciler ile 33 kişilik ve 36 kişilik iki grup halinde beden eğitimi dersleri uygulanmıştır. 33 kişilik öğrenci grubu, yedişer kişilik üç grup ve altışar kişilik iki grup olmak üzere 5 öğrenci grubundan oluşurken, 36 kişilik öğrenci grubu ise, altışar kişilik altı öğrenci grubundan oluşmaktadır. Eğitim öğretim ortamı, uygulaması yapılacak etkinliğin içeriğine uygun olarak düzenlenmiştir.

Motor becerilerin geliştirilmesine yönelik etkinlikler ve beden eğitimi dersi öğretim programında yer alan 4. sınıf kazanımlarını kazandırmaya ve geliştirmeye yönelik işbirliği ile öğrenme yöntemine dayalı beden eğitimi dersi, haftada bir gün ve günde iki ders saati halinde uygulanmıştır. Her etkinliğe başlanmadan önce, çalışmaların giriş bölümünde, önceki çalışmaların genel özeti işbirliği grupları

tarafından farklı boyutları ile ele alınırken, uygulanan etkinliklerde ipucu, dönüt, düzeltme ve pekiştirme hem bireysel olarak hem de işbirliği gruplarına yönelik olarak kullanılmıştır. Çocukların birbirlerini desteklemeleri, birbirlerine olumlu bağlanmaları, işbirliği içinde olmaları, birbirlerine olan en ufak katkılarını destekleyici olmaları, eş ve bir grup gibi davranmaları araştırmacı tarafından kazandırılmaya çalışılmıştır.

3. Son Testlerin Uygulanması

İşbirliği ile öğrenme yöntemine dayalı beden eğitimi programının, uygulandığı deney grubu ile uygulanmadığı kontrol grubu arasındaki farklılığı bulmak ve motor becerilerinin gelişip gelişmediğini anlayabilmek için, sonestlerde de, öntestlerde uygulanan motor beceri test araçları kullanılmıştır. Ölçümler sırasında öntestlerdeki, test prosedürleri aynen geçerli olmuştur.

Verilerin Çözümlemesi

Deney ve Kontrol grubunun gruplar arası, motor beceri testleri öntest ve sonest değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız grup t testi (independent t), kullanılırken, hem deney hem de kontrol grubunun grup içi, motor beceri testlerinin öntest-sonest ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla eşleştirilmiş grup t testi (paired t) uygulanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Gruplarının El ile Top Kontrol, Ayak ile Top Kontrol, Durarak Uzun Atlama, Tenis Topu Fırlatma, Dikey Sıçrama, Esneklik, Statik Denge, Koşu Koordinasyon, 30 m Sürat Koşusu, Çeviklik ve Çabukluk Öntest Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Test	Grup	n	$\bar{x} \pm SS$	T testi		
				t	sd	p
El ile Top Kontrol (Slalom)	Deney	69	35,72 ± 10,73	-,278	137	,178
	Kontrol	70	36,19 ± 9,47			
Ayak ile Top Kontrol (Slalom)	Deney	69	45,02 ± 11,71	-1,170	137	,441
	Kontrol	70	47,30 ± 11,28			
Durarak Uzun Atlama	Deney	69	105,19 ± 16,04	-1,463	137	,582
	Kontrol	70	109,31 ± 17,17			
Tenis Topu Fırlatma	Deney	69	13,94 ± 4,44	1,691	137	,493
	Kontrol	70	12,72 ± 4,05			

Dikey Sıçrama	Deney	69	18,06 ± 3,96	-1,921	137	,904
	Kontrol	70	19,40 ± 4,26			
Esneklik	Deney	69	15,41 ± 3,68	1,749	137	,816
	Kontrol	70	14,36 ± 3,37			
Statik Denge (Flamingo)	Deney	69	33,46 ± 12,04	,153	137	,399
	Kontrol	70	33,13 ± 13,33			
Koşu Koordinasyon	Deney	69	5,84 ± 1,01	-,623	137	,396
	Kontrol	70	5,94 ± 0,93			
30 m Sürat Koşusu	Deney	69	7,12 ± 0,68	-3,447	137	,530
	Kontrol	70	7,52 ± 0,67			
Çeviklik	Deney	69	5,97 ± 0,75	,337	137	,346
	Kontrol	70	5,93 ± 0,70			
Çabukluk	Deney	69	5,22 ± 0,71	,572	137	,297
	Kontrol	70	5,16 ± 0,63			

Tablo 1’de görüldüğü gibi, deney ve kontrol gruplarının; El ile Top Kontrol, Ayak ile Top Kontrol, Durarak Uzun Atlama, Tenis Topu Fırlatma, Dikey Sıçrama, Esneklik, Statik Denge, Koşu Koordinasyon, 30 m Sürat Koşusu, Çeviklik ve Çabukluk motor beceri düzeylerine göre öntest değerlerinde herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında motor beceri düzeyleri öntest değerlerinin, başlangıçta birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Deney Grubunun El ile Top Kontrol, Ayak ile Top Kontrol, Durarak Uzun Atlama, Tenis Topu Fırlatma, Dikey Sıçrama, Esneklik, Statik Denge, Koşu Koordinasyon, 30 m Sürat Koşusu, Çeviklik ve Çabukluk Öntest-Sontest Ortalamaları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Eşleştirilmiş Grup t Testi Sonuçları

Test	Grup	n	$\bar{x} \pm SS$	T testi		
				t	sd	p
El ile Top Kontrol (Slalom)	Ön	69	35,72 ± 10,73	11,348	68	,000
	Son		27,02 ± 5,67			
Ayak ile Top Kontrol	Ön	69	45,02 ± 11,71	17,578	68	,000

(Slalom)	Son		31,47 ± 6,44			
Durarak Uzun Atlama	Ön	69	105,19 ± 16,04	11,348	68	,000
	Son		144,26 ± 6,76			
Tenis Topu Fırlatma	Ön	69	13,94 ± 4,44	-20,760	68	,000
	Son		23,18 ± 5,80			
Dikey Sıçrama	Ön	69	18,06 ± 3,96	-35,553	68	,000
	Son		30,03 ± 2,74			
Esneklik	Ön	69	15,41 ± 3,68	-25,160	68	,000
	Son		25,96 ± 2,97			
Statik Denge (Flamingo)	Ön	69	33,46 ± 12,04	-15,056	68	,000
	Son		52,58 ± 4,03			
Koşu Koordinasyon	Ön	69	5,84 ± 1,01	15,413	68	,000
	Son		4,43 ± 0,78			
30 m Sürat Koşusu	Ön	69	7,12 ± 0,68	21,197	68	,000
	Son		5,42 ± 0,31			
Çeviklik	Ön	69	5,97 ± 0,75	17,027	68	,000
	Son		4,48 ± 0,42			
Çabukluk	Ön	69	5,22 ± 0,71	13,336	68	,000
	Son		4,13 ± 0,21			

Tablo 2’de görüldüğü gibi, deney grubunun; El ile Top Kontrol, Ayak ile Top Kontrol, Durarak Uzun Atlama, Tenis Topu Fırlatma, Dikey Sıçrama, Esneklik, Statik Denge, Koşu Koordinasyon, 30 m Sürat Koşusu, Çeviklik ve Çabukluk motor beceri düzeylerine göre öntest – sontest değerlerinde sontestler lehine 0,001 düzeyinde anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p < 0,001$). Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında motor beceri düzeyleri sontest değerlerinin, motor beceri gelişim düzeyleri açısından yeterli olduğu görünmektedir.

Tablo 3. Kontrol Grubunun El ile Top Kontrol, Ayak ile Top Kontrol, Durarak Uzun Atlama, Tenis Topu Fırlatma, Dikey Sıçrama, Esneklik, Statik Denge, Koşu Koordinasyon, 30 m Sürat Koşusu, Çeviklik ve Çabukluk Öntest-Sontest Ortalamaları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Eşleştirilmiş Grup t Testi Sonuçları

Test	Grup	n	$\bar{X} \pm SS$	T testi		
				t	sd	p
El ile Top Kontrol (Slalom)	Ön	70	$36,19 \pm 9,47$	4,433	69	,000
	Son		$35,46 \pm 9,51$			
Ayak ile Top Kontrol (Slalom)	Ön	70	$47,30 \pm 11,28$	,437	69	,663
	Son		$47,27 \pm 11,26$			
Durarak Uzun Atlama	Ön	70	$109,31 \pm 17,17$	2,003	69	,049
	Son		$107,80 \pm 16,38$			
Tenis Topu Fırlatma	Ön	70	$12,72 \pm 4,05$	-3,258	69	,002
	Son		$13,33 \pm 3,72$			
Dikey Sıçrama	Ön	70	$19,40 \pm 4,26$	-6,054	69	,000
	Son		$21,64 \pm 4,58$			
Esneklik	Ön	70	$14,36 \pm 3,37$	-2,040	69	,045
	Son		$15,09 \pm 4,91$			
Statik Denge (Flamingo)	Ön	70	$33,13 \pm 13,33$	-1,892	69	,063
	Son		$35,41 \pm 12,12$			
Koşu Koordinasyon	Ön	70	$5,94 \pm 0,93$	5,822	69	,000
	Son		$5,30 \pm 1,39$			
30 m Sürat Koşusu	Ön	70	$7,52 \pm 0,67$	,912	69	,365
	Son		$7,46 \pm 0,74$			
Çeviklik	Ön	70	$5,93 \pm 0,70$	-1,614	69	,111
	Son		$6,08 \pm 0,68$			

Çabukluk	Ön	70	5,16 ± 0,63	-1,406	69	,164
	Son		5,24 ± 0,73			

Tablo 3'te görüldüğü gibi, kontrol grubunun; El ile Top Kontrol, Dikey Sıçrama ve Koşu Koordinasyon motor beceri düzeylerine göre öntest – sontest değerlerinde sontestler lehine 0,001 düzeyinde ($p < 0,001$), Durarak Uzun Atlama, Tenis Topu Fırlatma ve Esneklik motor beceri düzeylerine göre öntest – sontest değerlerinde ise sontestler lehine 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p < 0,05$). Ayak ile Top Kontrol, Statik Denge, 30 m Sürat Koşusu, Çeviklik ve Çabukluk motor beceri düzeylerine göre öntest – sontest değerlerinde herhangi bir anlamlılık bulunmamaktadır.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Gruplarının El ile Top Kontrol, Ayak ile Top Kontrol, Durarak Uzun Atlama, Tenis Topu Fırlatma, Dikey Sıçrama, Esneklik, Statik Denge, Koşu Koordinasyon, 30 m Sürat Koşusu, Çeviklik ve Çabukluk Sontest Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Test	Grup	n	$\bar{x} \pm SS$	T testi		
				t	sd	p
El ile Top Kontrol (Slalom)	Deney	69	27,02 ± 5,67	-6,344	137	,000
	Kontrol	70	35,46 ± 9,51	-6,366		
Ayak ile Top Kontrol (Slalom)	Deney	69	31,47 ± 6,44	-10,130	137	,000
	Kontrol	70	47,27 ± 11,26	-10,168		
Durarak Uzun Atlama	Deney	69	144,26 ± 6,76	17,103	137	,000
	Kontrol	70	107,80 ± 16,38	17,191		
Tenis Topu Fırlatma	Deney	69	23,18 ± 5,80	11,935	137	,000
	Kontrol	70	13,33 ± 3,72	11,899		
Dikey Sıçrama	Deney	69	30,03 ± 2,74	13,063	137	,000
	Kontrol	70	21,64 ± 4,58	13,108		
Esneklik	Deney	69	25,96 ± 2,978	15,755	137	,000
	Kontrol	70	15,09 ± 4,910	15,808		
Statik Denge (Flamingo)	Deney	69	52,58 ± 4,03	11,167	137	,000
	Kontrol	70	35,41 ± 12,12	11,232		
Koşu Koordinasyon	Deney	69	4,43 ± 0,78	-4,496	137	,000

	Kontrol	70	5,30 ± 1,39	-4,513		
30 m Sürat Koşusu	Deney	69	5,42 ± 0,31	-21,152	137	,000
	Kontrol	70	7,46 ± 0,74	-21,259		
Çeviklik	Deney	69	4,48 ± 0,42	-16,482	137	,000
	Kontrol	70	6,08 ± 0,68	-16,535		
Çabukluk	Deney	69	4,13 ± 0,21	-12,030	137	,000
	Kontrol	70	5,24 ± 0,73	-12,104		

Tablo 4’de deney ve kontrol gruplarının; El ile Top Kontrol, Ayak ile Top Kontrol, Durarak Uzun Atlama, Tenis Topu Fırlatma, Dikey Sıçrama, Esneklik, Statik Denge, Koşu Koordinasyon, 30 m Sürat Koşusu, Çeviklik ve Çabukluk motor beceri düzeylerine göre sontest değerlerinde deney grubu lehine 0,001 düzeyinde anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,001$). Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında motor beceri düzeyleri sontest değerlerinin gelişim düzeyleri açısından, deney grubu ortalamalarının kontrol grubu ortalamalarından daha yeterli olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırma, işbirliği ile öğretim yöntemine dayalı beden eğitimi programının 9-10 yaş grubu ilköğretim 4. sınıf çocukların motor beceri gelişimlerine ve problem çözme becerisi gelişimine katkılarını ölçmek amacı ile yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilköğretim birinci kademesinde eğitim öğretime devam eden 4. sınıf 9-10 yaş grubundaki çocuklar seçilmiştir.

Araştırmanın hipotezinde işbirliği ile öğrenme yöntemine dayalı beden eğitimi programını uygulayan deney grubu ile uygulamayan kontrol grubu öntest değerleri arasında motor beceri öntest puanlarında anlamlı bir fark olması beklenmiyordu. Yapılan istatistik değerlendirme sonucunda, deney ve kontrol grubu motor beceri öntest değerleri arasında herhangi bir düzeyde anlamlılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Tablo 1’deki aritmetik ortalamalardan da anlaşılacağı gibi her iki grubun da öntest değerleri birbirine yakındır. Öntest değerlerinin anlamlı olmaması grupların başlangıç seviyelerinin birbirine yakın olduğunu göstermektedir.

İşbirliği ile öğrenme yöntemine dayalı beden eğitimi programının uygulandığı deney grubu öntest-sontest değerleri arasında motor beceri puanlarında anlamlı bir fark olması bekleniyordu. Yapılan istatistik değerlendirme sonucunda, deney grubu motor beceri puan düzeyleri öntest-sontest değerlerinin hepsinde sontestler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,001$). Tablo 2’deki aritmetik ortalamalarda görüldüğü gibi öntest-sontest değerleri arasında sontestler lehine anlamlı artışlar görülmektedir. Deney grubunun sontestler lehine motor beceri puanlarındaki anlamlı

artışın, deney grubuna uygulanan işbirliği ile öğrenme yöntemine dayalı beden eğitimi programından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bir diğer araştırma hipotezinde işbirliği ile öğrenme yöntemine dayalı beden eğitimi programının uygulanmadığı kontrol grubu öntest–sontest değerleri arasında, motor beceri puanlarında artış olsa bile bu artışın anlamlı bir fark olması beklenmiyordu. Yapılan istatistik değerlendirme sonucunda, motor becerilerden el ile top kontrol, dikey sıçrama ve koşu koordinasyon testlerinde ($p<0,001$) düzeyinde, durarak uzun atlama, esneklik ve tenis topu fırlatma testlerinde ($p<0,05$) düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Diğer motor beceri testlerinde ise öntest–sontest değerlerinde herhangi bir anlamlılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Fakat durarak uzun atlama öntest–sontest beceri puanları arasındaki anlamlılık sontest aleyhine negatif yönlü olarak gerçekleşmiştir. Yani durarak uzun atlama sontest beceri puanı öntest puanına göre gerileme göstermektedir. Tablo 3'teki aritmetik ortalamalardan da anlaşılacağı gibi artış gözlemlenen motor beceri puanlarının sontest değerleri öntest değerlerine yakındır. Kontrol grubundaki sontestler lehine olan artışların, kontrol grubuna uygulanan beden eğitimi programının tek yönlü becerilere ağırlık verilen etkinliklerin kullanılmasına ve grup içindeki bireysel farklılıklardan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Hipotezde işbirliği ile öğrenme yöntemine dayalı beden eğitimi programını uygulayan deney grubu ile uygulamayan kontrol grubu sontest değerleri arasında motor beceri puanlarında deney grubu sontest puanları lehine anlamlı bir fark olacağı bekleniyordu. Yapılan istatistik değerlendirme sonucunda, deney ve kontrol grubu motor beceri sontest değerleri arasında, deney grubu sontest puanları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,001$). Tablo 4'de aritmetik ortalamalardan da anlaşılacağı gibi her iki grubun da sontest değerleri arasında deney grubu lehine anlamlı artışlar görülmektedir. Deney grubu sontest motor beceri puanlarındaki anlamlı artışın, deney grubuna uygulanan işbirliği ile öğrenme yöntemine dayalı beden eğitimi programından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grineski (1997), okulöncesi öğrencilerin sosyal davranışlarını ilerletmede işbirlikli oyunların etkililiğini incelemiş, sonuç olarak; işbirlikli oyunların pozitif fiziksel iletişimi ve pozitif sözel etkileşimi artırarak, çocukların sosyal davranışlarını ilerletmesinde etkin olduğunu ortaya konmuştur. Grineski'nin (1997) çalışma grubu okul öncesi yaş grubu olmakla birlikte, işbirliği ile öğrenme yöntemine dayalı olarak oynanan oyunların çocukların iletişimini ve etkileşimini geliştirmesi araştırmamızı destekler niteliktedir. Smith, Markley ve Karp (1997), ilkökul üçüncü sınıf öğrencilerin sosyal davranışlarını geliştirme de işbirlikli öğrenmenin etkililiğini araştırmışlar, sonuç olarak; işbirlikli öğrenmenin sosyal becerileri uygulamak ve öğretmek için fırsatlar sağladığını, öğrencinin iletişimini ve sosyal katılımını arttırdığı bulmuşlardır. İşbirliği ile öğrenme yöntemine dayalı beden eğitimi programının, katılımcıların sosyal davranışları geliştirmesi araştırma sonuçları ile örtüşmektedir.

Dyson ve Michelle (1997), ilköğretim beşinci ve altıncı sınıf beden eğitimi programlarında işbirliği ile öğrenme yöntemini tanımlamak ve yorumlamak amacıyla

bir araştırma yapmışlardır. Her iki sınıftaki öğrenciler, motor becerileri geliştirme, bir takım olarak çalışma, eğlenceli olma, takım arkadaşları ile stratejik düşünme ve tartışma gibi benzer amaçlara ulaştıklarını söylemişler, sonuç olarak; her iki sınıftaki öğretmen ve öğrenciler işbirliği ile öğrenmenin, beden eğitimi derslerinin niteliğini arttırmada katkı sağladığını belirtmişlerdir. Araştırmadaki çalışma grubu ile gelişimine bakılan motor beceriler farklıdır. Fakat araştırma sonuçları araştırmamızı desteklemektedir. Sarıtaş (1998), ilköğretim 4. Sınıf öğrencileri üzerinde, rekabete dayalı öğrenme ile işbirliği ile öğrenmenin etkilerini incelemiş, sonuç olarak; işbirliği ile öğrenme yöntemi, rekabetçi öğrenme yöntemine göre öğrencilerin akademik başarı ve derse karşı tutumlarında daha etkili olduğu görülmüştür. Araştırmadaki çalışma grubu ile araştırmamızdaki çalışma grubu ve öğretim yöntemlerinin karşılaştırılması yönünden benzerdir. Araştırma konularının farklı olmasına rağmen, araştırma sonuçları araştırmamızı desteklemektedir.

Pehlivan ve Alkan (2002), 13 yaş grubu çocukların, işbirliği ile öğretim yönteminin duyuşsal özellik ve motor beceri alanlarındaki erişimi düzeyine etkisini incelemiş ve birlikte öğrenme tekniği kullanılmıştır. Sonuç olarak; tutum test puanlarında anlamlı bir fark bulunmamasına rağmen tutumlarda olumlu bir gelişme görülmüş, motor beceri puanları arasındaki fark ise işbirliği ile öğretim yönteminin uygulandığı deney grubunun lehine anlamlı fark bulunmuştur. Ayrıca, Görücü (2007), ilköğretim yedinci sınıf beden eğitimi öğretiminde, işbirliği ile öğretim yöntemi ile çoklu zekâ kuramı uygulamalarının, öğrencilerin performanslarına, derse ilişkin tutumlarına ve öğrendikleri bilgilerin kalıcılığına etkisini araştırmıştır. Çalışma sonucunda; öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında, deney grubu lehine anlamlı fark bulmuştur. Her iki araştırma sonucu da, araştırma bulgularını desteklemektedir.

Sonuç olarak, araştırmada elde edilen tüm sonuçlar değerlendirildiğinde, beden eğitimi işbirliği ile öğrenme yönteminin temel motor becerilerin geliştirilmesi alanında ve ilköğretim çağı çocukların beden eğitimi başarısında etkili olduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- CRATTY, J. B. (1973). *Movement Behavior And Motor Learning*. Lea. Febiger, Philadelphia.
- ÇOLAKOĞLU, H. (1986). *Çocuk ve Spor*. Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- DYSON, B. P. and MICHELLE, L. (1997). Cooperative Learning In A Elementary Physical Education. *Research Quarterly For Exercise An Sport*. Supplement. 68 (1), A 68.
- DYSON, B. P. (2001). Cooperative Learning In An Elementary Physical Education Program. *Journal Of Teaching Physical Education*. 20.
- ERDEMLİ, A. (1990). Hümanizma Olarak Spor. Spor Bilimleri I. Ulusal Sempozyumu Bildirileri, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

- ERTAT, A. (1985). Fizik ve Spor Eğitimi Konusunda Avrupa Semineri. *Spor Hekimliği Dergisi*, Sayı:3 S:115–119.
- GALLAHUE, D. L. (1989). *Understanding Motor Development*. Benchmark Pres., Carmen, Indiana.
- GALLAHUE, D. L. (1982). *Understanding Motor Development In Children*. John Wiley And Sons, New York.
- GALLAHUE, D. L., DONNELLY, F. C. (2003). Assessing Progress: Motor, Fitness And Physical Activity Assessment, Development Physical Education For All Children. S. 282–313.
- GÖRÜCÜ, A. (2007). İlköğretim 7. Sınıf Beden Eğitimi Derslerinde İşbirliğine Dayalı Öğrenim Destekli Çoklu Zekâ Kuramı Uygulamalarının Öğrencilerin Performans, Tutum Ve Öğrenilenlerin Kalıcılığına Etkisi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları Ve Öğretimi Bilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.
- GRINESKI, S. (1996). *Cooperative Learning In Physical Education*. Champaign, Il: Human Kinetics.
- JOHNSON, D. W., JOHNSON R. T. & SMITH, K. A. (1999). A.G.E., S.27 – 72.
- KASAP, H. (2010). Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi: İşbirliği İçinde Öğrenme Yaklaşımları. 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Semp:3, 10–12 Kasım.
- ORLICK, T. (2006). *Cooperative Games And Sports*. Human Kinetics Champaign, Il.
- PANGRAZI, R. P. (2001). *Dynamic Physical Education For Elementary School*. Allyn&Bacon, Boston.
- PEHLİVAN, Z. ve ALKAN, G. (2002). İşbirlikli Öğretim Yönteminin Öğrencinin Duyuşsal Özellik ve Motor Beceri Alanlarındaki Erişi Düzeyine Etkisi. [Http://Www.Bilalcoban.Com/Index.Php?İd=Dokuman&İslem=Oku&Yer=2&Kat=13&No=20](http://www.bilalcoban.com/index.php?id=Dokuman&İslem=Oku&Yer=2&Kat=13&No=20)
- SARITAŞ, M. (1998). İlköğretim Okulları IV. Sınıf Beden Eğitimi Dersi Öğretimine Yarışmalı Öğrenme ve İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Etkileri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- SMITH, B., Markley, R., Karp, G.G. (1997). The Effect Of A Cooperative Intervention On The Social Skill Enhancement Of A Third Grade Physical Education. *Research Quarterly For Exercise And Sport*, Supplement, 68 (1), A–68.
- TAMER, K. (1995). *Sporda Fiziksel–Fizyolojik Performansın Ölçülmesi Ve Değerlendirilmesi*. Türkerler Kitapevi, Ankara.
- ULRICH, D. (1985). *Test Of Gross Motor Development*. Austin, Tx: Pro-Ed, Inc.